

Shavkat Karimov
Memis adabiyoti tarixi

**O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
O'zbekiston Davlat jahon tillari universiteti**

Shavkat KARIMOV

NEMIS ADABIYOTI TARIXI

**TOSHKENT
«MUMTOZ SO'Z»
2010**

**83.3(4Герм)
K25
Karimov, Sh.**

Nemis adabiyoti tarixi: Tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti / Sh. Karimov; ma'sul muharrir B. Ermatov; O'zR oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, O'zbekiston davlat Jahon tillari un-ti. – T.: MUMTOZ SO'Z, 2010. – 260. b.

ББК 83.3(4Герм)Я73

Mazkur darslik universitetlar va oliy o'quv yurtlarining ixtisosligi nemis tili va adabiyoti bo'lgan fakultetlar va bo'limlari talabalari uchun mo'ljallangan. Shuningdek, jahon adabiyoti, qiyosiy adabiyot kurslari o'quv dasturlariga kiritilgan ta'lim yo'nalishining bakalavriat va magistratura talabalari, o'qituvchilar uchun dasturilamal bo'lishi mumkin.

Aksariyat yoshlar aka-uka Grimmlarning ertaklaridan sehlangan, Y.Gyote, F.Shiller, H.Hayne va boshqa ko'plab nemis shoir va adiblari ijodlaridan zavq olgan bo'lsalar ajab emas. Mazkur kitob talabalar uchun nemis adabiyoti dunyosiga ochilgan daricha vazifasini o'taydi va dunyoqarashlarini kengaytirish, bilimlarini to'ldirish, nemis xalqining fikrlash tarzi, madaniyati bilan tanishish imkonini beradi.

**Mas'ul muharrir:
filologiya fanlari nomzodi, dotsent
Bahodir Ermatov**

**Taqrizchilar:
Mayns Universiteti professori (Germaniya), doctor Karl Keiner,
filologiya fanlari nomzodi, dotsent Zohidjon Sodiqov**

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
qoshidagi Muvofiqlashtiruvchi kengash tomonidan nashrga
tavsiya etilgan
(6-son bayonnoma, 2010-yil 10-mart)

ISBN 978-9943-363-56-4

© Karimov SH, 2010
© «MUMTOZ SO'Z», 2010

Chet tillari bo'yicha mutaxassislarni tayyorlash jarayonida o'rgatilayotgan til mamlakatning adabiyoti bilan talabalarni tanishtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Chet tili o'rganish jarayonida nemis adabiyotlaridan olingan materiallarga turli jabhalarda (og'zaki va yozma nutq amaliyoti, mustaqil mutolaa, frontal o'qish, badiiy matn tahlili, yozuvchilar ijodiga murojaat va b.) murojaat etishni inobatga olinadigan bo'lsa, mazkur fanning ham nazariy, ham amaliy ahamiyati namoyon bo'ladi.

Nemis adabiyoti tarixi kursi shoirlar, adiblar, kitoblar haqidagi talabalarning uzuq-yuluq tassavurlarini sistemalashtiradi, tarixiy - adabiy jarajon haqidagi bilimlarning izchil bo'lishini ta'minlaydi.

Adabiyot kursi ma'rifiy maqsadlarni nazarda tutish bilan birga tarbiyaviy ahamiyatga ham egadir. U bo'lajak mutaxassisda yuksak axloqiy fazilatlarini shakllantirish bilan bir qatorda unda fuqarolik mas'uliyati, komil inson e'tiqodini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Demak, nemis adabiyoti maxsus mafkuraviy ahamiyat kasb etuvchi ijtimoiy fanlar majmuasiga mansubdir.

Mazkur darslik asosan talabalarning auditoriyada tinglangan ma'ruzalarini to'ldirish va amaliy mashg'ulotlar va mustaqil mutolaa uchun mo'ljallangan. Nemis adabiyoti tarixi Germaniya, MDH va O'zbekistonda chop etilgan nemis, o'zbek va rus tillaridagi manba'lar asosida yaratilgan.

Shu paytgacha ta'lim o'zbek tilida olib boriladigan guruhlarda nemis adabiyoti bo'yicha birorta darslik yoki qo'llanma yo'q edi. Shuning uchun darslikni tuzish zarurati paydo bo'ldi.

Chet tilini o'rganayotgan talabalar adabiyot kursining murakkab g'oyaviy-estetik problematikasini tushunishlarini yengillashtirish va mazkur fanni til bo'yicha praktikumga aylantirmaslik maqsadida, materiallar o'zbek tilida, qisman topshiriqlar, tavsiyalar mustaqil ish manbalari, shuningdek, adabiyotlar ro'yxatini ikki tilda (o'zbek va nemis tillarida) berishni maqsadga muvofiq deb topildi.

Bundan tashqari universitet o'quv dasturida mazkur fan bo'yicha ma'ruzalar sezilarli darajada qisqartirilgani bois o'qituvchi dars jarayonida fanning umumiy va prinsipial masalalari bilan cheklanib qolishga majbur.

Darslik nemis adabiyoti tarixi kursi bo'yicha yagona manba vazifasini o'tashga da'vogarlik qilmaydi. Mazkur ish talabalarga nemis adabiyoti tarixining ayrim davrlari bilan chuqurroq tanishish, ma'ruzalarda o'tilgan mavzularni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Darslik, shuningdek, talabaning ilk manbalar va maxsus adabiyotlar bilan mustaqil ishlashlari uchun ko'mak beradi.

Kurs bo'yicha tavsiya etiladigan adabiyotlar va tanqidiy materiallar darslik so'nggida ilova qilinadi.

Muallif darslikni tayyorlashda nemis adabiyoti tarixi bo'yicha chiqarilgan o'quv dasturlariga suyangan holda materiallarni izchil va maqsadga muvofiq tarzda joylashtirishga harakat qildi.

Darslikda nemis adabiyoti tarixi fanining obyekti va predmeti, nemis adabiyotining ilk manbalari, qahramonlik eposlari ("Nibelunglar haqida qo'shiq", "Hildebrant qo'shig'i"), ritsarlik romanlari, byurgerlik she'riyati, maysterzang, reformatsiya adabiyoti kabi ilk manbalardan to hozirgi adabiy jarayonlargacha bo'lgan davrlar o'z ifodasini topgan.

Mazkur ishni tayyorlashda o'z maslahatlari bilan darslikni takomillashtirishga ko'maklashgan hamkasblarga muallif o'z minnatdorchiligini bildiradi.

